
FOLKETINGET

Europaudvalget, Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer og stedfortrædere

Dato: 12. maj 2011

EU-Domstolen fastslår, at dobbelt statsborgerskab ikke kan sidestilles med at benytte retten til fri bevægelighed

Sammenfatning

I en dom af 5. maj 2011 slår EU-Domstolen fast, at familiesammenføring med en ægtefælle efter opholdsdirektivet fra 2004 forudsætter, at EU-borgerne har gjort brug af deres ret til fri bevægelighed. EU-borgerne kan således ikke lovliggøre deres ægtefællers ophold i EU efter opholdsdirektivet alene med henvisning til, at de er statsborgere i flere EU-lande.

EU-Domstolen har i en dom af 5. maj 2011¹ fastslået, at en EU-borger, der aldrig har gjort brug af sin ret til fri bevægelighed, ikke kan påberåbe sig opholdsdirektivet eller unionsborgerskabet for at lovliggøre deres tredjelandsægtefællers ophold i landet. Det gælder også, selv om de har statsborgerskab i flere EU-lande.

Hvad var de faktiske omstændigheder i sagen?

Sagen drejede sig om Shirley McCarthy, som både har britisk og irsk statsborgerskab. Hun er født og bosat i Storbritannien og har aldrig gjort brug af sin ret til at færdes og opholde sig i andre EU-lande.

Efter at have indgået ægteskab med en jamaicansk statsborger, ansøgte hun om irsk pas, hvilket hun fik. Derefter ansøgte hun som irsk statsborger de britiske myndigheder om et opholdskort i Storbritannien efter EU's opholdsdirektiv. Hendes mand ansøgte også om opholdstilladelse som ægtefælle til en EU-borger. Ansøgningerne blev afslået med den begrundelse, at Shirley McCarthy ikke kunne støtte sit ophold på EU-retten og benytte denne ret til at lovliggøre sin ægtefælles ophold, da hun aldrig havde gjort brug af sin ret til at færdes og opholde sig i andre EU-lande end Storbritannien.

Supreme Court, som sagen verserede for, spurgte derfor EU-Domstolen, om Shirley McCarthy kunne påberåbe sig EU-reglerne om den frie bevægelighed og traktatens regler om unionsborgerskabet til støtte for sin sag.

Hvilke EU-regler drejede sagen sig om?

Sagen vedrørte navnlig fortolkningen af opholdsdirektivet fra 2004², som giver EU-borgere ret til at færdes og opholde sig frit i EU sammen med deres familiemedlemmer.

¹ Dom af 5. maj 2011 i sag C-434/09, Shirley McCarthy mod Secretary of State for the Home Department.

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område.

Hovedspørgsmålet i sagen var, om opholdsdirektivet finder anvendelse på en EU-borger, som aldrig har gjort brug af sin ret til fri bevægelighed, men som også er statsborger i et andet EU-land. Eller sagt på en anden måde, om et dobbelt statsborgerskab i sig selv udgør en form for bevægelse over grænserne.

Den danske regerings indlæg i sagen

Den danske regering afgav indlæg i sagen for Domstolen og gjorde gældende, at opholdsdirektivet ikke kunne finde anvendelse, fordi Shirley McCarthy ikke på noget tidspunkt havde udnyttet til ret til fri bevægelighed på tværs af EU's grænser³.

Hvad svarede Domstolen?

Domstolen indleder med at fastslå, at såvel folkeretlige principper som Den europæiske Menneskerettighedskonvention giver EU-borgere en ubetinget ret til at opholde sig i det EU-land, hvori de er statsborgere.

Domstolen bemærker videre, at eftersom EU-borgere ikke under nogen omstændigheder kan udvises af deres eget land, kan opholdsdirektivet ikke finde anvendelse på EU-borgere, der opholder sig i deres eget land⁴.

Domstolen anfører videre, at den omstændighed, at en EU-borger er statsborger i flere EU-lande, ikke i sig selv betyder, at borgeren har gjort brug af sin ret til fri bevægelighed⁵. På den baggrund gælder opholdsdirektivet ikke i en situation som Shirley McCarthy's.

Hvad angår Shirley McCarthy's ægtefælle, konkluderer Domstolen, at han således ikke er ægtefælle til en EU-borger, som har udøvet sin ret til fri bevægelighed i EU. Derfor kan han heller ikke nyde godt af de afledte rettigheder, som opholdsdirektivet giver ægtefæller til sådanne EU-borgere⁶.

³ Jf. Integrationsministeriets notat af 16. februar 2009 om regeringens indlæg i sagen, EUU alm. del bilag 253: <http://www.euo.dk/upload/application/pdf/c099ccbc/09253.pdf>

⁴ Dommens præmis 34.

⁵ Dommens præmis 41.

⁶ Dommens præmis 42.

Endelig anfører Domstolen, bl.a. med henvisning til Zambrano-dommen⁷, at de britiske myndigheders afvisning af at give hende rettigheder som irsk statsborger i Storbritannien på ingen måde påvirker hendes ret til at færdes og opholde sig frit i EU. Dermed er hendes rettigheder som unionsborger heller ikke blevet krænket⁸.

Integrationsministeren gav Europaudvalget en mundtlig orientering om sagen den 28. maj 2010.

Med venlig hilsen

Thomas Fich
(3611)

⁷ Dommen er gennemgået i EU-note E 40 af 11. marts 2011.

⁸ Dommens præmis 56.